אור לשמים — דברים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וכו' (א, א). ויש לדקדק לכאורה דהול"ל דברים. והנה רבותינו למדו (שבת ע.) ט"ל מלאכות מאלה הדברים (שמות לה, א), וא"כ ה"נ מה בא התורה ללמדנו בזה. ונ"ל דהנה כתיב (בראשית א, א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתיב (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתו, איקרי נמי ראשית, וכתיב (תהלים קיא, י) ראשית חכמה יראת ה', איקרי נמי ראשית, רומזים לתלת ריש רישין קדושין, לחב"ד, וצריך להמשיך מוחין קדושין להכנסת ישראל, וזה סוד בחכמה יבנה בית (משלי כד, ג), והמשכ' צ"ל דרך אותיות התורה, ואיתא (ריש תו"כ) י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, וג' פעמים י"ג בגימטריא טל.וזה מרומז לנו התוה"ק, אלה הדברים, מרומז בכאן ט"ל, וכאשר דרשו חז"ל כידוע (כנ"ל), דהיינו שמשה רבינו ע"ה המשיך המוחין קדושין דרך אותיות התורה שבגימטריא ט"ל אל כל ישראל, ודבר הוא לשון המשכה, בעבר הירדן - אפילו למי שעבר נגד רצונו ית"ש וחוזר בתשובה, המשיך אליו ג"כ כל הנ"ל.ובזה פירשנו ג"כ בברייתא דר' ישמעאל (ריש תו"כ) כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כי כל הנשמות ישראל היו כלולים בנשמת אדם הראשון (ספה"ג פ"א), וז"פ שהיה בכלל, ויצא מן הכלל - דהיינו שיצא מגדר הקדושה חלילה ע"י שחטא, וכשחוזר בתשובה צריך התשובה להיות להמשיך אור התשובה עליו ועל כל ישראל, וזה לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא.במדבר, כמדומה לי ששמעתי מכאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה או ראיתי בספרו הקדוש, במדבר רומז למזלא קדישא, כי חיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא תליא (מו"ק כח.), וכל דבר שאין לו עליו תשלום שכר הרי הוא כמו הפקר, ולזה במדבר רומז למזלא (קדושא) [קדישא]. ובזה פי' הפסוק (תהלים קלו, טז) למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו, דהנה כתיב (תהלים קכב, ב) עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, דהיינו כששיער כביכול הנקודה של ירושלים כבר עלו ישראל במחשבה תחלה. וזפ"ה למוליך עמו במדבר, דהיינו עוד קודם שהיה ציור העולם והי' רק בחינת מדבר, כבר עלו ישראל במחשבה תחלה, כי לעולם - ואח"כ כשנתהווה העולם, חסדו - ממילא מגיע אלינו חסדים הטובים.בערבה, בגימטריא זרע, דהיינו ע"י שהמשיך מוחין קדושין לכנסת ישראל נתפעל ג"כ זרע של קיימא לישראל. מול סוף, דהיינו שהדינים נכרתים. בין פארן, הוא לשון פארות, רומז לענפי הקדושה, ובין תופל - דהיינו אותם שהם טפל לענפים, ולבן - המשיך עליהם מלובן עליון ללבן עונותיהם של ישראל. וחצירות, הוא לשון חצי צורות, וזה סוד ויקח משה חצי הדם וישם באגנות (שמות כד, ו), עיין בפרשת תשא. ודי זהב, פירוש שנזכה שיבוא משיח צדקינו במהרה, כי זהב בגימטריא דוד, ולזה כתיב זהב - כי יבוא אלינו מתוך עושר וגדולה ונחת אמן:

ה' אלהינו דבר אלינו בחורב לאמר (א, ו). נ"ל דהנה איתא (בר"ר ג, ז) דהשי"ת היה בונה עולמות ומחריבן, ושמעתי פירוש הדבר מכאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה דהיינו שהשי"ת בונה עולמות, ואותם שהם מחריבין ואינם חפצים ברצונו ית"ש השי"ת ברוב חסדו הגדול בונה לאותם מחריבים ג"כ, עכ"ד.

עוד לאלהי מילין, דאיתא (ברכות סד.) אל תקרי בניך אלא בוניך, כי הצדיקים נקראים בוניך שהם בונין העולם ורואים שיהיה העולם בתיקון, וז"פ בונה עולמות ומחריבן - דהיינו שהשי"ת מצד חסדו הטוב שולח נשמות קדושות מעולם החרבן והם בונין העולם שיהיה העולם בתיקון.וזפ"ה ה' אלהינו דבר אלינו בחורב לאמר, דהיינו ששולח נשמות גדולות לעולם החרבן, והם לאמר - בשביל שיהיה אמירה וחטיבה, כי הם בונין העולם ויהיה העולם בתיקון, ולא תוהו בראה אלא לשבת יצרה (ישעיה מה, יח), ואיתא בתיקונים (ת' נ' פו.) אל תקרי לשבת ב[י]נייהו אלא לשבת מינייהו. רב לכם שבת בהר הזה, כנ"ל, דהיינו שהשי"ת ב"ה שולח נשמות גדולות לעולם ויהיו מנהיגים את הדור, וזה רב לכם - שיהיו לכם לרב ותקבלו מהם מרות, כי מורא רבך כמורא שמים (פסחים קח.), שבת בהר הזה - פירוש ועי"ז יהיה העולם בתיקון, ולא תוהו בראה אלא לשבת יצרה:

זולתי כלב בן יפונה וכו' יען אשר מלא אחרי ה' (א, לו). דהנה איתא בספרי קודש שהשם הקדוש טפטפי"ה (ט"ף ט"ף י"ה) הוא מסוגל לטהר המחשבה, ומקורו של שם הקדוש הנ"ל בא מהמילואו של אותיות שאחורי הוי"ה ב"ה, דהיינו השם הכתוב אחורי המזוזה. והנה משה רבינו ע"ה התפלל על יהושע שינצל מעצת מרגלים (סוטה לד:), ועל כלב לא נמצא בתורה שהתפלל עליו, רק מעצמו נתיירא שלא יתפוס ח"ו בעצת מרגלים, והיה מדבק עצמו בהשי"ת ב"ה, וכיון בהשם הנ"ל שמסוגל לטהר המחשבה, כי כאשר הלך עם המרגלים בלבלו אותם מחשבותיהם הרעים ח"ו, והבין שצריך לכווין בהשם הנ"ל לטהר מחשבותיו ושלא יהיה שום מחשבה רעה ח"ו על ארץ הקדושה. וזפ"ה יען אשר מלא אחרי ה' - שכיוון להמילואו של אחרי ה' כנ"ל, ועי"ז ניצל מעצת מרגלים. אבל אצל יהושע כתיב (דברים א, לח) אותו חזק, שלא היה בבחי' הנ"ל מעצמו רק מה שהתפלל עליו משה רבינו ע"ה, ולפיכך כתיב אותו חזק, שהיה צריך להתחזקות, ודו"ק:

ונעבור מאת אחינו בני עשו היושבים בשעיר וכו' (ב, ח). נ"ל כי האדם הרוצה לתקן נשמתו צריך שיהיה עבודתו תמיד שיאירו נשמות ישראל, והגם כשבאים אנשים להצדיק ומבקשים הצטרכותם מ"מ עיקר צריך להסתכל שיתקנו נשמתם ולהבריח מאתם כל המסכים והקליפות, ואז ממילא יבוא הטוב להם. וזפ"ה ונעבור מאת אחינו - דהיינו שנעבור ונפריש מהדביקות שלנו, בני עמו היושבים בשעיר - רומז להדינים, ונבריח כל המסכים וכל הקליפות ואז ממילא יבוא הטוב לנו.מדרך הערבה, דהיינו אותם שטעמו טעם עבירה והלכו בחושך, וזהו מדרך הערבה לשון אופל, וכאשר יתקנו בתשובה גם אליהם יבוא הטוב. מאילת, ויתוקן פגם הברית, והוא לשון כמו הצחת אליתא בראשו של מזבח (יומא מה.) רומז ליסוד: (חסר תשלום המאמר):

לא תיראום כי ה' אלהיכם הוא הנלחם לכם (ג, כב). ולכאורה תמוה מ"מ ל"כ לא תירא מהם כמו בכל מקום (דברים ז, יח), ולמה שינה הכתוב כאן. ונ"ל שהתורה הקדושה בא להשמיענו כי יש בעולם סגילת ופעולת להפיל פחדים על אומות העולם, אבל התורה הקדושה הבטיחה לנו כשנהיה דבקים בו ית"ש אין אנו צריכים לכל זה, ולא זה שאין אנו צריכים ללחום עמהם בגשמיות אף זו להטיל עליהם אימה ופחד לזה ג"כ אין מהצורך לנו. וזפ"ה לא תיראום, שאינכם צריכים להטיל עליהם אימה ויראה, כי ה' נלחם לכם.